

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **G. P.**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 lutego 2021 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 17 czerwca 2020 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w S.

z dnia 4 listopada 2019 r., sygn. akt III K (...)

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz r.pr. M.

P. kwotę 738 (siedemset trzydzieści

**osiem) złotych, w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za
sporządzenie i wniesienie kasacji;**

**3. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 4 listopada 2019 r., sygn. akt III K (...), w pkt. I uznał oskarżonego G. P. za winnego tego, że:

1. w nieustalonym dniu października 2018 roku, w T., groził synowi K. P. pozbawieniem zdrowia i życia, przy czym groźba ta wzbudziła w pokrzywdzonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, tj. czynu z art.

190 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 190 § 1 k.k., wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. w dniu 11 listopada 2018 roku, w T., dokonał uszkodzenia telewizora nieustalonej marki w ten sposób, że rzucił w niego wazonem, a następnie uderzył ręką w jego ekran, wyrządzając szkodę w wysokości około 2 000 zł, czym działał na szkodę K. P., tj. czynu z art. 288 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 288 § 1 k.k., wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
3. w dniu 28 listopada 2018 roku, działając w zamiarze ewentualnym pozbawienia życia żony K. P., posługując się nożem, zadawał jej ciosy w okolice brzucha, a następnie w okolice klatki piersiowej, szyi, twarzy i nóg, powodując dwie rany kłute o długości 1,2 - 2 cm w nadbrzuszu i śródbrzuszu oraz linijne otarcia naskórka okolicy twarzy, rąk i szyi, przedramienia lewego oraz uda prawego, które naruszyły czynności narządów jej ciała na okres przekraczający 7 dni, po czym dobrowolnie odstąpił od zamiaru pozbawienia jej życia, zaprzestając dalszego zadawania ciosów i oddając nóż pokrzywdzonej, tj. czynu z art. 157 § 1 k.k. i za to, na podstawie art. 157 § 1 k.k., wymierzył mu karę 3 lat pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy połączył orzeczone kary jednostkowe, wymierzając oskarżonemu karę łączną 3 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności (pkt II wyroku).

Na skutek apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego i prokuratora od ww. orzeczenia, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 17 czerwca 2020 r., sygn. akt II AKa (...), zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. uchylił orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności i karach jednostkowych wymierzonych oskarżonemu za poszczególne przypisane mu przestępstwa;
2. w ramach zarzucanych oskarżonemu przestępstw, uznał G. P. za winnego tego, że w okresie od nieustalonej daty 2014 roku do 28 listopada 2018 roku, w T., znęcał się psychicznie i fizycznie nad swoją żoną K. P. oraz psychicznie nad małoletnimi synami K. P. i O. P. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe, podczas których wyzywał K. P. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, groził jej

pozbawieniem życia i uszkodzeniem ciała, wypowiadał słowa obelżywe do K. i O., jednokrotnie groził K. P. uszkodzeniem ciała przy użyciu noża oraz pobiciem przez inne osoby, rzucał przedmiotami, niszczył wyposażenie mieszkania, w tym telewizory, zniszczył odzież należącą do K. P., przykładając nóż do swojego ciała i dokonywał samookaleczeń w obecności członków rodziny, naruszał nietykalność cielesną K. P., a w dniu 28 listopada 2018 roku, działając w zamiarze ewentualnym pozbawienia życia K. P., posługując się nożem, zadał jej ciosy w okolice brzucha, powodując dwie rany kłute o długości 1,5 - 2 cm w nadbrzuszu i śródbrzuszu oraz dążąc do zadania kolejnych ciosów, w tym w okolicę klatki piersiowej, spowodował linijne otarcia naskórka okolicy twarzy, rąk, szyi, przedramienia lewego oraz uda prawego, które naruszyły czynności narządów jej ciała na okres przekraczający 7 dni, po czym dobrowolnie odstąpił od zamiaru pozbawienia jej życia, zaprzestając dalszego zadawania ciosów i oddając nóż pokrzywdzonej, tj. czynu z art. 207 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to przestępstwo, na podstawie art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k., wymierzył mu karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Kasację od ww. wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) wniosła obrońca G. P., zaskarżając to orzeczenie w całości na korzyść skazanego.

Obrońca zarzuciła zaistnienie bezwzględnych przyczyn odwoławczych, tj.:

1. podstawy z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., wskazując na nieuchylenie, wbrew nakazowi wynikającemu z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., wyroku Sądu Okręgowego w S., mimo że w wydawaniu tego orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona tj. sędzia Sądu Okręgowego T. B., będący osobą powołaną na urząd sędziego Sądu Okręgowego w S. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), to jest w sposób sprzeczny art. 10 ust. 1 Konstytucji RP, art. 173 Konstytucji RP, art. 178 Konstytucji RP oraz art. 187 Konstytucji RP;
2. podstawy z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wskazując na nieuchylenie, wbrew nakazowi wynikającemu z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., wyroku Sądu

Okręgowego w S., mimo że skład Sądu pierwszej instancji był nieprawidłowo obsadzony – w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji brał udział sędzia Sądu Okręgowego T. B., będący osobą powołaną na urząd sędziego Sądu Okręgowego w S. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), to jest w sposób sprzeczny art. 10 ust. 1 Konstytucji RP, art. 173 Konstytucji RP, art. 178 Konstytucji RP oraz art. 187 Konstytucji RP.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Prokurator Rejonowy w G., przesyłając pisemną odpowiedź na kasację, wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, albowiem przedstawione w niej zarzuty były chybione w stopniu oczywistym.

Skarżąca przedmiotem zarzutów kasacyjnych uczyniła dwie niezależne podstawy odwoławcze o charakterze bezwzględnym. Zgodnie z treścią kasacji, uchybieniami tej rangi miało zostać dotknięte orzeczenie sądu pierwszej instancji, tj. wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 4 listopada 2019 r., sygn. akt III K (...).

W ocenie autorki kasacji, wadliwość wyrok sądu *a quo* miała polegać na tym, że w jego wydaniu brała udział osoba nieuprawniona, co miałoby wskazywać na zaistnienie bezwzględnej podstawy odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., a w konsekwencji również – jak wywodzi skarżąca – wystąpienie przesłanki określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w postaci nienależytej obsady sądu. W kontekście obydwu zarzutów, obrońca odwołała się do uchwały Sądu Najwyższego połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego, wydanej w dniu 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, wskazując, że w pkt. 2 uchwały tej stwierdzono, iż *„nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu*

bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”.

W nawiązaniu do powyższego, autorka kasacji wskazała, że sędzia Sądu Okręgowego w S. – T. B., będący członkiem składu sądu orzekającego w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, jest osobą powołaną przez Prezydenta RP na urząd sędziego Sądu Okręgowego w S. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W ocenie skarżącej, Sąd Apelacyjny w (...) – dokonując kontroli instancyjnej wyroku sądu *a quo* – wbrew obowiązкови określönemu w art. 439 k.p.k., nie zbadał czy w przedmiotowej sprawie – w świetle ww. uchwały – wystąpiły wskazane w kasacji bezwzględne przyczyny odwoławcze.

Problematyka wywołana zaskarżeniem orzeczenia Sądu *ad quem* sprowadzała się zatem do kwestii ewentualnego naruszenia w toku postępowania pierwszoinstancyjnego standardu niezawisłości i bezstronności sędziego T. B. w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, tj. przepisów stanowiących w rzeczowej uchwale Sądu Najwyższego punkt odniesienia dla wyrażonych w niej zapatrywań i ocen prawnych, a w szczególności wykładni art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Rewizja ww. problematyki – transponowana na grunt niniejszej sprawy – winna jednak zostać poprzedzona dwiema istotnymi uwagami, które wobec argumentacji przedstawionej w kasacji, podnieść należy w pierwszej kolejności. Pierwsza z nich odnosi się do temporalnego aspektu stosowania przywołanej uchwały, który wprost wynika z jej treści. W punkcie trzecim uchwały stwierdzono bowiem, że „*wykładnia*

art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 379 pkt 4 k.p.c. przyjęta w punktach 1 i 2 niniejszej uchwały nie ma zastosowania do orzeczeń wydanych przez sądy przed dniem jej podjęcia oraz do orzeczeń, które zostaną wydane w toczących się w tym dniu postępowaniach na podstawie Kodeksu postępowania karnego przed danym składem sądu”.

W realiach przedmiotowej sprawy należy więc odnotować, iż orzeczenie, które zdaniem skarżącej miało zastać dotknięte bezwzględną przyczyną odwoławczą, tj. wyrok Sądu Okręgowego (sądu pierwszej instancji), wydany z udziałem sędziego T. B., datowany jest na dzień 4 listopada 2019 r., a zatem zgodnie z treścią wspomnianej uchwały Sądu Najwyższego, zaprezentowana w niej wykładnia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w odniesieniu do niniejszej sprawy nie może mieć zastosowania. Argumentacja skłaniająca Sąd Najwyższy do określenia ram czasowych stosowania rzeczony uchwały, została przedstawiona w jej uzasadnieniu. Zaakcentować też wypada, że postępowanie apelacyjne w przedmiotowej sprawie zainicjowane zostało w grudniu 2019 r., co również determinuje stwierdzenie, że wskazana uchwała nie miałaby zastosowania również do wyroku sądu drugiej instancji, jako orzeczenia wydanego w postępowaniu toczącym się na podstawie Kodeksu postępowania karnego przed danym składem sądu w momencie podjęcia tejże uchwały (tj. w dniu 23 stycznia 2020 r.). Podkreślona zatem przez skarżącą okoliczność, że w niniejszej sprawie wyrok sądu odwoławczego został wydany po dacie podjęcia uchwały połączonych Izb SN – wobec wyraźnie zakreślonych w tym akcie granic temporalnych – nie daje podstaw do zastosowania tej uchwały na gruncie analizowanego przypadku.

Druga zaś z sygnalizowanych wyżej uwag – relewantna dla oceny zasadności przedstawionych zarzutów kasacyjnych – związana jest z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r. (sygn. akt U 2/20), w którym rzeczoną uchwałę połączonych Izb SN uznano za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r.

Nr 61, poz. 284 z późn. zm.). Zgodnie zaś z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

Niezależnie od powyższego, wyjaśnienia wymaga, że samo powołanie się przez skarżącą na pkt. 2 uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., nie mogłoby – w świetle jej treści – stanowić wystarczającej podstawy do uznania, że w przedmiotowej sprawie wystąpiła bezwzględna przesłanka odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Uchwała ta wskazuje bowiem jedynie na pewną ewentualną wadliwość procesu powołania sędziego, która mogłaby prowadzić do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności, jednak jej stwierdzenie każdorazowo uzależnione jest od konkretnych okoliczności, które w danej sprawie winny zostać wykazane. Tego rodzaju aktywność stanowiłaby realizację kryteriów wskazanych w wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 2019 r., wydanego w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. i in. przeciwko Sądowi Najwyższemu. W świetle tego orzeczenia sama okoliczność, że powołany sędzia został rekomendowany przez KRS ukształtowaną przez ustawę z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, nie uzasadnia zarzutu braku niezależności lub bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – albowiem konieczne jest wystąpienie dodatkowych okoliczności i wzięcie pod uwagę ich całokształtu, w tym testu obiektywnego odbioru kwestii niezawisłości sędziego. Tymczasem skarżąca swoją argumentację oparła wyłącznie na treści ww. uchwały połączonych Izb SN, ograniczając się w istocie do powielenia jej uzasadnienia. Autorka kasacji nie podała natomiast jakichkolwiek skonkretyzowanych okoliczności, które wskazywałyby na to, że udział sędziego T. B. w składzie sądu wydającego wyrok w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, naruszał standardy niezawisłości i bezstronności sędziowskiej. Z pkt. 2 uchwały wprost wynika, że fakt powołania na urząd sędziego osoby rekomendowanej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ww. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., nie jest okolicznością, która samoistnie i automatycznie prowadziłaby do

nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Skarżąca, mimo odwołania się do uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego, nie starała się nawet zrealizować określonych w niej warunków, co nawet w sytuacji uznania tej uchwały za obowiązującą, nie pozwoliłoby na weryfikację abstrakcyjnych twierdzeń obrońcy na temat naruszenia wymienionych standardów, które to naruszenie miałoby prowadzić do podzielenia stanowiska kasacji o wystąpieniu bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. – w znaczeniu ustalonym rzeczoną uchwałą Sądu Najwyższego. Słusznie zauważył też prokurator, że w toku postępowania strona oskarżona nie zgłaszała obiekcji co do bezstronności sędziego T. B., co również nie daje podstaw do podzielenia jakichkolwiek wątpliwości obrońcy w omawianym przedmiocie.

Jak już wspomniano, skarżąca odwołując się do uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. zarzuciła również wystąpienie bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., nadając jej nawet charakter pierwotny w stosunku do wyżej omówionej podstawy z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W tym zaś aspekcie należy odnotować, że zgodnie z dominującym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, udział w wydaniu orzeczenia osoby nieuprawnionej w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. dotyczy jedynie sytuacji, w której osobą należącą do składu orzekającego jest osoba, która w ogóle nie posiada uprawnień sędziowskich, a więc nie jest sędzią (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2017 r., sygn. akt III KO 20/17). Tymczasem w przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie zachodzi i na tego rodzaju stan rzeczy nie wskazuje argumentacja kasacji, która także w tym zakresie ograniczona została do przywołania uzasadnienia ww. uchwały. Wymaga przy tym podkreślenia, że Sąd Najwyższy wydając tę uchwałę nie badał kwestii uzyskania statusu sędziego, co wyraźnie zaakcentowano w jej uzasadnieniu, wskazując, że *„przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego w niniejszej uchwale nie są przepisy dotyczące sposobu powoływania sędziów ani też przepisy dotyczące ich statusu: uchwała do tych kwestii się nie odnosi”*. Zabiegiem chybionym jest zatem budowanie na rzeczonej uchwale argumentacji, mającej na celu wykazanie zaistnienia przesłanki z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Konkludując, w realiach przedmiotowej sprawy, wbrew stanowisku autorki kasacji, nie może być mowy o zaistnieniu którejkolwiek ze wskazanych przez nią bezwzględnych przyczyny odwoławczych, a w tym naturalnie i tej, która ma polegać na rzekomym „nienależytym obsadzeniu” Sądu Okręgowego w S., który wydał wyrok w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Nie stwierdzono również wystąpienia w niniejszej sprawie innych okoliczności, które z mocy ustawy podlegałyby uwzględnieniu z urzędu.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy – rozpoznając przedmiotową kasację w trybie art. 535 § 3 k.p.k., orzekł jak w postanowieniu.